

Wethouder van Werk & Inkomen, Inclusiviteit, Diversiteit en Kansengelijkheid, WMO en Mantelzorg,
mevrouw C.C. van Benschop,
Postbus 8, 3300 AA Dordrecht
Cc: Susan van Oostrom-van der Meijden

Datum: 21 januari 2025
Betreft: Advies uitvoeringsprogramma's visie Sociaal Domein 2030.

Geachte wethouder Van Benschop, beste Chris,

De integrale beleidsvisie Sociaal Domein 2030 dwingt u, zoals u schrijft, als gemeente de ondersteuning aan onze inwoners integraal op te pakken en de inwoner centraal te stellen. De beleidsvisie is door het college van B&W uitgewerkt in vier uitvoeringsprogramma's. Met de Raadsinformatiebrief van 17 december 2024 informeert u de gemeenteraad over de uitvoeringsprogramma's.

U heeft ons gevraagd om over de uitvoeringsprogramma's advies uit te brengen. Wij waarderen dit en komen graag aan uw vraag tegemoet. Ons advies is gebaseerd op de vier uitvoeringsprogramma's en de raadsinformatiebrief. Bij de totstandkoming van de uitvoeringsprogramma's is regelmatig contact geweest tussen de ambtelijke organisatie en een vertegenwoordiging van de Adviesraad WMO en Jeugd. Wij waarderen het vroegtijdig betrekken van de Adviesraad bij de totstandkoming van deze uitvoeringsprogramma's. De aandachtspunten uit deze gesprekken nemen we mee in onderstaand advies.

Inleidend

Uit ons advies op de visie Sociaal Domein 2030 van 20 december 2023 en de reactie college van B&W van 25 januari 2024 willen we enkele algemene punten markeren om vervolgens tot een advies te komen op de vier uitvoeringsprogramma's. NB. *De citaten zijn cursief weergegeven.*

Naar vertrouwen in een betrouwbare lokale overheid.

Ons eerdere advies op de visie was zet in de werkwijze in op vertrouwen. Vertrouwen moet volgens de Adviesraad leidend zijn om het vertrouwen in de lokale overheid te laten groeien.

In uw reactie schrijft u 'we hechten veel waarde aan het geven van vertrouwen aan onze inwoners. Zo kan alleen het vertrouwen in ons als lokale overheid groeien. In alle uitvoeringsplannen die we gaan schrijven zal 'vertrouwen in inwoners' leidend zijn.

U heeft zich voorgenomen in alle uitvoeringsplannen het 'vertrouwen in inwoners' leidend te laten zijn.

De Adviesraad constateert dat u zelf in een van de vier uitvoeringsprogramma's nl. Bestaanszekerheid (fundament 5) inzet voor inwoners op *het kunnen vertrouwen van de overheid.*

De Adviesraad stelt vast dat u wel voornemens hebt die het hebben van vertrouwen in inwoners in zich hebben. U geeft aan dat de GR Sociaal werkt met een stress-sensitieve benadering. U wilt en gaat meer direct met inwoners in gesprek.

De Adviesraad adviseert de beleidsvoornemens en op onderdelen het gemeentelijk beleid zo uit te werken dat er een actief beleid is. We onderschrijven vanuit volle overtuiging dat de relatie overheid burger weer een relatie van vertrouwen moet worden. We zien dat in de uitvoeringsprogramma's niet altijd terug. We adviseren u nog eens met die gedachte met de meetlat van vertrouwen naar het beleid te kijken en actief beleid te ontwikkelen.

Advies 1: werk naar meer vertrouwen in de lokale overheid door actief beleid voor de uitvoering te ontwikkelen. Laat in alle uitvoeringsprogramma's dit uitkomen.

2. Ervaring, -kennis, -deskundigheid

Ervaringen, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid zijn termen die veel door elkaar heen gebruikt worden en vaak ook voor verwarring zorgen. Het is allereerst van belang om duidelijk te hebben wat we hieronder verstaan. Er zijn de volgende omschrijvingen:

- Ervaringen vormen de basis van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. Mensen doen ervaringen op in hun leven: ervaringen met een beperking, ziekte, handicap of krijgen te maken met ingrijpende levensgebeurtenis die het leven tijdelijk of structureel ontwrichten.
- Ervaringskennis is kennis die gebaseerd is op ervaringen die mensen opgedaan hebben en die een bepalende invloed hebben op hun leven. Mensen reflecteren hierop, geven er betekenis aan en er ontstaan inzichten. Dit kan op individueel en op collectief niveau.
- Ervaringsdeskundigheid ontstaat als mensen vervolgens vaardigheden leren om deze ervaringskennis breder in te zetten en anderen te helpen.

In de uitvoeringsprogramma's geeft u aan de stad en de wijken in te gaan om inwoners te spreken in de volle breedte van de samenleving over hun ervaringen. De Adviesraad duidt dit positief. De ervaringskennis die gedeeld wordt met inwoners, vertegenwoordigers en professionals haalt u op en is ook input voor de programma's.

Advies 2: de Adviesraad geeft u ter overweging te gaan werken met ervaringsdeskundigen. Dat is een stap verder, waarvoor nl. vaardigheden worden gevraagd of moeten worden geleerd.

De vier uitvoeringsprogramma's

De Adviesraad heeft waardering voor de uitwerking van de beleidsvisie in de vier uitvoeringsprogramma's. Evenals bij de beleidsvisie zorgen nu de programma's voor een goed overzicht.

De Adviesraad wil enkele adviezen geven bij de afzonderlijke uitvoeringsprogramma's en tenslotte een advies geven over de financiën.

1. Advies uitvoeringsprogramma Bestaanszekerheid

In 2024 is de Minima Effectrapportage over het minimabeleid uitgebracht en zijn de aanbevelingen besproken. De MER (door het Nibud uitgevoerd) wordt ingezet om te toetsen of de minimaregelingen in relatie tot de landelijke regelingen toereikend zijn om rond te komen. Daarnaast heeft de CBS-minimascan om het bereik van regelingen in beeld krijgen (het gebruik in relatie tot de doelgroep).

De Adviesraad denkt dat naast de systeemwereld er ook een leefwereld is die naast de MER vraagt om een actieonderzoek. Met actieonderzoek doe je praktijkkennis op én kunt u de praktijk verbeteren. Dit onderzoek doe je met mensen die in de praktijk direct betrokken zijn.

Advies 3: doe als gemeente tweejaarlijks onderzoek naar de minimaregelingen. Eén keer in de vier jaar een MER op het toereikend zijn van de regelingen en één keer in de vier jaar een actieonderzoek bij de betrokkenen in hun leefwereld.

De Adviesraad is positief over de aanpak van geldzorgen op de werkvloer. Een contactpunt voor werkgevers en werknemers om hulp te vragen is een prima inzet. De Adviesraad denkt dat contact zoeken met werkgevers waar veel werknemers met een minimumloon werken een goede preventieve inzet is.

In uw reactie op ons advies op de beleidsvisie over kwijtschelding geeft u aan samen met de SDD te onderzoeken of er de mogelijkheid is om een pilot te starten om alle bijstandsgerechtigden automatische kwijtschelding te verlenen.

Advies 4: neem in het uitvoeringsprogramma Bestaanszekerheid op te onderzoeken of een pilot mogelijk is om alle bijstandsgerechtigden automatisch kwijtschelding te verlenen.

De Adviesraad is positief over de voorlichting op life- events. Deze preventieve benadering spreekt aan als mogelijkheid om minder schulden te hebben of tijdig hulp te kunnen vragen en bieden.

De Adviesraad is eveneens positief over de activiteiten horend bij het programma onderdeel 'het hebben van betaalbare woonruimte'. De Adviesraad is voornemens een advies uit te brengen over de nieuwe huisvestingsverordening.

2. Advies uitvoeringsprogramma Elkaar Helpen

U wilt de Sociale Cohesie stimuleren en faciliteren. De Adviesraad is daar positief over. Voor de Adviesraad is een aandachtspunt dat er in de wijken meerdere culturen samen wonen en leven. Een grote diversiteit. De Adviesraad ziet dat het stimuleren en adviseren vraagt om een interculturele aanpak.

De Adviesraad waardeert de inzet op de laagdrempelige inloop voor hulpvragen en ontmoetingsplekken. Wilt u in deze ook die vraagbaak laten zijn en veel hulpvragen kunnen aanpakken zonder dat er eerst een vraagverheldering en intake moet worden afgenomen? Dan is het ook zaak dat er genoeg fte wordt ingezet. De adviesraad denkt dat als er genoeg laagdrempelig inzet en deskundigheid dicht bij de burger komt die velen zal helpen.

De Adviesraad ziet dat laagdrempeligheid voor hulpvragen betekent dat er in elke wijk laagdrempelige inloop zou moeten zijn.

Over de pilot matchen van laagdrempelige hulp en aanbod en de behoeftepeiling naar ontmoetingsplekken worden we als Adviesraad graag geïnformeerd.

We herhalen ons advies namelijk: voor alle plekken geldt dat het voor het inrichten en laten functioneren van die plekken nodig is om professionele inzet te regelen en de uitvoerenden lokaal toe te rusten.

Advies 5: Zet robuust een aantal fte in om laagdrempelige inlooplekken een vraagbaak te laten zijn voor allerlei hulpvragen van inwoners.

Het vroegtijdig signaleren van eenzaamheid is van groot belang. De Adviesraad brengt de groep voormalige mantelzorgers hierbij onder de aandacht.

In ons advies publieke gezondheid hebben we onderstaand advies uitgebracht betreffende aanpak eenzaamheid.

Advies 6: Wij vinden het van belang dat er een regievoerder eenzaamheid is, de werkwijze voor meerdere jaren kan worden toegepast en goed wordt gemonitord.

Bij vrijwillige energie vasthouden vraagt de Adviesraad zich af of u bij het activeren van senioren om hun bestaande ervaringskennis en kundigheid vrijwillig in te zetten ook denkt aan inzet in de gemeentelijke organisatie.

3. Advies uitvoeringsprogramma Algemene Voorzieningen

Het meer gebruik maken van algemene voorzieningen t.o.v. specialistische hulp vraagt volgens de Adviesraad om het goed informeren van inwoners en hen steeds weer uitnodigen om onbekendheid weg te nemen.

U gaat onderzoeken welke algemene voorzieningen, niet vallend onder het abonnementstarief, geschikt zijn om een eigen bijdrage te vragen. Hierin neemt u mee hoe mensen met een laag inkomen ontzien kunnen worden. De Adviesraad wil graag geïnformeerd worden over het onderzoek en de uitkomsten. Ook omdat de Adviesraad in het advies op de beleidsvisie gevraagd naar een kader waar het gaat om maatwerkvoorzieningen om te zetten naar algemene voorzieningen. We zijn benieuwd naar het kader dat u hebt of komt bij de omvorming van maatwerk naar algemene voorzieningen, daar wij een toename zien van inwoners die maatwerk nodig hebben.

4. Advies uitvoeringsprogramma Specialistische Hulp

De gemeente is opdrachtgever van Dordrecht Sociaal. Zo is Dordrecht Sociaal als opdrachtnemer een uitvoeringsorganisatie van gemeentelijk beleid. De Adviesraad is zoekende hoe de adviesrol van de raad betreffende opdrachten en uitvoering m.b.t. Dordrecht Sociaal in te gaan vullen.

Op regionaal niveau is de SDD in opdracht van GR Sociaal de uitvoerende organisatie. De Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden heeft in hun vergaderingen contact met de SDD. De vraag leeft bij de Adviesraad of de adviesrol van de Adviesraad in voorbereidende zin op advisering met Dordrecht Sociaal ingevuld zou moeten worden.

U wilt de mogelijkheden van het voorveld beter benutten, zodat specialistische hulp niet of minder snel nodig is. Hierbij stuurt u bij Dordrecht Sociaal erop aan dat hulpvragen zoveel als mogelijk laagdrempelig worden opgelost binnen de bestaande netwerken en mogelijkheden van de wijk waarin de hulpvrager woont. De vraag die bij de Adviesraad leeft is of dit altijd professionele hulp is en of een aantal gesprekken (denk aan 5) met de professional specialistische hulp kan voorkomen.

Advies 7: Onderzoek of bij begeleiding die gevraagd wordt met een aantal gesprekken door een professional in een algemene voorziening hulp kan worden geboden.

De adviesraad adviseerde u na te gaan waarom er zoveel aanvragen tot overschrijding van het normenkader worden ingediend en in hoeverre dit gebeurt omdat er bij de toekenning onvoldoende rekening wordt gehouden met de individuele omstandigheden.

Uw reactie was dat een deel van de overschrijdingen noodzakelijk en terecht is, en vraagt mogelijk om een wijziging van de norm (in contracten met jeugdhulpaanbieders).

U zag ook dat een deel van de overschrijdingen niet noodzakelijk is en dat er alternatieve, voorliggende voorzieningen beschikbaar zijn die beter aansluiten bij de hulpvraag van een jeugdige en/of gezin. U blijft de overschrijdingen de komende jaren analyseren. We vragen u ons op de hoogte houden hoe u met de overschrijdingen bent omgegaan.

Daarnaast werkt u de komende jaren aan een eenduidig en uniform werkproces, lagere administratieve lasten en een heldere evaluatiecyclus. U wilt en zult zeker inhoudelijke evaluatiecriteria opstellen. Graag worden we hierover geïnformeerd.

Financiën en risico's

In de uitvoeringsprogramma's legt u verbanden met andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, arbeidsmarkt, veiligheid, wonen, sport en cultuur. Deze beleidsterreinen vallen onder andere begrotingsprogramma's: Lerend en Ondernemend Dordrecht en Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht.

De Adviesraad ziet dat de verbreding van het sociaal domein in de Visie 2030 er is om de doelen te halen. De Adviesraad is daarom ook benieuwd welke financiële bijdragen vanuit die beleidsterreinen gegeven worden.

De Adviesraad ziet dat in de uitvoeringsprogramma's veel onderzoeken worden aangekondigd. We vragen ons af hoeveel kosten hiermee gemoeid zijn.

U deelt risico's met de gemeenteraad:

- *De ombuigingen uit de kadernota 2026 hebben mogelijk een effect op het ambitieniveau en financieel kader voor de uitvoering van de vier uitvoeringsprogramma's.*
 - *Dit geldt ook voor de geactualiseerde cijfers van de GR Sociaal c.q. GR dienst Gezondheid & Jeugd en mutaties in de ontvangen (Rijks)middelen (zoals SPUK en IZA).*
 - *Mogelijk toekomstig personele krapte op de arbeidsmarkt (zowel bij onszelf als bij uitvoerende partners) kan leiden tot prioritering en daarmee een lager ambitieniveau.*
- De verschuiving van specialistische hulp naar meer algemene voorzieningen betekent een verschuiving van budget tussen de uitvoeringsprogramma's.*

Advies 8: De Adviesraad heeft als kenners van de stad deelgenomen aan de eerste fase van het participatietraject perspectiefnota 2026. Aan de tweede fase zal de Adviesraad ook gaan deelnemen. Het is niet gebruikelijk dat een advies gevraagd wordt bij bezuinigingen. Het advies is dat de gemeente een verzoek tot advies doet aan de Adviesraad betreffende voorgenomen bezuinigingen en ombuigingen kadernota 2026.
De Adviesraad gaat ervan uit dat de kwetsbare groepen worden ontzien.

U werkt aan een integrale verordening Sociaal Domein en een integrale toegang waarbij ondersteuning in samenhang wordt geboden. De Adviesraad neemt zich voor hierover een advies uit te brengen.

Met vriendelijke groet, namens Dordtse Adviesraad Sociaal domein,

Bert van de Burgt
Voorzitter Dordtse Adviesraad Sociaal domein.